

Zienswijze publieke consultatie Besluit BRO Tranche 4

TNO – Geologische Dienst Nederland

Inleiding

De Adviesgroep Economische Zaken van TNO-Geologische Dienst Nederland (GDN), adviseert al sinds vele jaren aan landelijke overheden (EZK, SodM) en decentrale overheden over het gebruik van de Diepe Ondergrond, delfstoffenwinning, aardwarmte en mijnbouweffecten. In die hoedanigheid is TNO-AGE aanwezig in het veld van Mijnbouwwetdata en samen met afdeling Geodata en IT, verantwoordelijk voor de dienstverlening van GDN op het gebied van mijnbouwwetdata; bijvoorbeeld het beheer van NLOG.

In de Tranche 4 consultatie zijn twee registratieobjecten opgenomen met betrekking tot mijnbouw en de diepe ondergrond:

1. Mijnbouwwetvergunning
2. Mijnbouwconstructie
  - a. Boorgaten/Boortrajecten.
  - b. Mijnschachten en -gangen (steenkol en kalksteen)
  - c. Zoutcavernes

Deze raken aan bestaande informatiesystemen en diensten van TNO en aan de digitale infrastructuur van GDN. Vanuit onze advies- en informatievoorzieningsrol hebben wij bijgedragen aan de processen rondom het vormgeven van de BRO-Mijnbouw registratieobjecten.

Procedurale aspecten

Tijdens de vorderingen van BRO-Mijnbouw zijn op verschillende momenten scope-wijzigingen opgetreden met betrekking tot het aantal registratieobjecten en de informatie inhoud van deze objecten.

T.a.v. de Registratieobjecten 1, Mijnbouwwetvergunningen en 2a, Boorgaten/Boortrajecten geldt dat deze reeds in een vroeg stadium in de BRO-wetgeving zijn aangekondigd en uitgebreid besproken met de stakeholders m.b.t. hun informatiebehoefte. Ook is stilgestaan bij de reeds aanwezige informatiesystemen binnen EZK en TNO. Een belangrijke conclusie van deze overwegingen is geweest dat de originele registratieobjecten met betrekking tot Mijnbouw, in aantal en complexiteit konden worden gereduceerd omdat er al een bestaand en betrouwbaar informatieplatform is, te weten www.nlog.nl.

Registratieobjecten 2b, Mijngangen en Schachten en 2c, Zoutcavernes, zijn in een later stadium toegevoegd aan tranche 4. Hoewel in diverse domeinbegeleidings- en stuurgroepvergaderingen aandacht is besteed aan deze twee registratieobjecten, constateren wij dat een zorgvuldige afweging van kosten en baten van de mogelijke implementatie van deze twee registratieobjecten ontbreekt. Een aantal onduidelijkheden en zorgen zijn tot op heden niet opgehelderd tussen de betrokken bestuursorganen. Ons inziens is er nog onvoldoende bij de stakeholders getoetst of de veranderende plannen omtrent de implementatie van deze voorstellen, voldoet aan hun (informatie) behoeften.

Zorgen m.b.t. Mijnkaarten

In het geval van registratieobject 2b, Mijschachten en Mijngangen betreffende steenkool en kalksteen zijn er bij zowel experts als bij bestuurders, grote twijfels over de kwaliteit en accuraatheid van de inhoud van de bestaande materialen, vooral met betrekking tot de historische kaartarchieven ten aanzien van steenkoolproductie. Informatie over steenkolenmijnen is enkel afkomstig van historische mijnkaarten en inmetingen. Hoewel dit voor een deel van de informatie zeer nauwkeurige metingen betreft, zijn er ook aspecten van de kaarten die meer een schetsmatig karakter hebben. In diverse verkenningen en onderzoeken is ook gebleken dat de hedendaagse situatie veelal niet meer conformeert aan de situatie op de kaart. Daarnaast zijn diverse studies gedaan naar de mogelijkheden tot kwaliteitscontrole, verbetering of opwerking van de historische kaartensets. Het is gebleken dat daar behoorlijke inspanningen en kosten mee gemoeid zijn.

Door invoering in de Basisregistratie, kan een zekere onderschrijving van de kwaliteit en status van die kaarten kunnen worden geïnterpreteerd. Daarnaast ontstaat er een gebruiksverplichting vanuit de BRO-wet, wat betekent dat overheden en bestuursorganen bij besluitvorming verplicht zijn tot het raadplegen van deze historische archiefkaarten. Het is dan ook begrijpelijk dat zowel het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat als de Provincie Limburg, zich niet middels het bronhouderschap primair verantwoordelijk willen stellen voor de kwaliteit en het gebruik van deze materialen.

De BRO-Mijnbouw registratieobjecten moet o.i. pragmatisch worden uitgevoerd en aan de hoofddoelstellingen van de BRO voldoen – i.e. vooral dienen ter beantwoording van vragen van publiek en (semi-)overheid omtrent “wat?” ligt “waar?” en “van wie?” in de ondergrond op het gebied van Mijnbouw en diepe ondergrond. De historische kaartencollectie van de steenkolenwinning beantwoordt niet aan deze kernvraagstelling en daarmee ook niet aan de eisen van het BRO-programma.

De collectie van ongeveer 5000 gescande en geo-refereerde historische kaarten zou daarom in het perspectief van TNO-GDN, behandeld moeten worden als historische collectie met als bewaarplaats het gegevenshuis van het Regionaal Historisch Centrum Limburg, of het Nationaal Archief. Het verstrekken van digitale toegang tot deze archieven is van daaruit ook heel goed mogelijk zonder de BRO provisies omtrent gebruiksverplichting en kwaliteit op deze data van toepassing te maken. Ontsluiting vanuit een historisch archief biedt ook een zekere context bij de data. Gebruikers van archiefgegevens in een archief omgeving zullen andere verwachtingen hebben bij de kwaliteit en vertaling van historische informatie naar de hedendaagse situatie, dan gebruikers die dezelfde informatie tegenkomen op een loket van een Basisregistratie of van de Geologische Dienst.

Zoutcavernes

Informatie over zoutcavernes zoals met stakeholders vastgesteld en vastgelegd in de gegevenscatalogus, is van betere kwaliteit. Zeker van recente zoutcavernes en winningsgebieden zijn moderne, kwalitatief goede meetrapporten en geoinformatie aanwezig, die conform de Mijnbouw wet door zout-operators wordt geleverd aan de Inspecteur-Generaal van Staatstoezicht op de Mijnen. Daarmee zou het technisch geen grote opgave zijn om zoutcaverne informatie centraal te verzamelen en te structureren, alsmede in de Basisregistratie onder te brengen.

De mijnbouwwet biedt echter geen grondslag om de meetrapporten en afgeleide informatie over de omvang en omtrek van de cavernes publiekelijk vrij te geven. De wenselijkheid en juridische

haalbaarheid van het publiek maken van de zoutcaverne informatie zal door de betrokkenen SodM en EZK (beoogd bronhouder) in kaart moeten worden gebracht. Zolang de juridische status en het bronhouderschap onduidelijk zijn, heeft het sterk de voorkeur om registratieobject 2c buiten de BRO tranche 4 te houden.

Transparantie en eenduidigheid

Vanuit de BRO-organisatie zijn na de uiting van deze bezwaren, diverse risicovolle oplossingen naar voren gebracht. Zo richt men zich voor de steenkolen-mijnkaarten op het “niet-authentiek” verklaren van de kaarten, terwijl deze toch worden opgenomen. Voor de gebruiker zal dit verschil echter niet tot nauwelijks zichtbaar zijn, en niet voldoende context bieden bij de kwaliteit en onzekerheden die met de historische kaarten gemoeid zijn.

Voor zowel de mijnkaarten als zoutcaverne informatie is overwogen om deze “niet-publiek” op te nemen in de basisregistratie, d.w.z. confidentieel opgenomen in de registratie met de mogelijkheid tot raadpleging door bevoegd gezag. In onze optiek gaat dit voorbij aan de basisprincipes van de BRO, namelijk publieke beschikbaarheid van alle registratieobjecten. Verder zijn er voor “bevoegd gezag”, publieke instanties en key stakeholders die gewend zijn met confidentiële informatie te werken, voldoende alternatieve wegen om aan de benodigde informatie te komen van de huidige eigenaars en beheerders.

Conclusie

De hierboven genoemde bezwaren zijn tijdens diverse bijeenkomsten gedeeld met het standaardisatieteam en vertegenwoordiging van het programmabureau. Helaas heeft dit tot nu toe niet geleid tot heroverweging. Er wordt o.i. gestaag doorgedaan met het standaardisatieproces, vóórdat de genoemde bezwaren zijn opgelost en er een breed gedragen besluit is genomen. Het is o.i. onwenselijk door te werken aan de gegevenscatalogus, stappen te zetten richting implementatie én wettelijke besluiten te tekenen omtrent deze registratieobjecten, terwijl essentiële vragen over het bronhouderschap en juridische grondslag nog onopgelost zijn.

Archiefkaarten als betrouwbaar oormerken en als gebruiksverplichting opleggen, schept verwachtingen die door de kwaliteit en verjaring van het bronmateriaal niet waargemaakt kunnen worden.

Zowel de overheid als stakeholders zijn niet geholpen met het nog onvoldoende uitgewerkte consequenties en bezwaren rondom deze gedachtenlijn. Het omwille van de tijd, snel samenstellen van catalogi, van registratieobjecten die later mogelijk niet kunnen worden geïmplementeerd of gepubliceerd vormt o.i. een groot afbreukrisico voor de reputatie van de BRO als geheel. Zonder duidelijkheid over deze basale vragen ontstaat ruis en onduidelijkheid bij gebruikers. Het vrijgeven van vertrouwelijke informatie zonder voldoende juridische grondslag leidt tot juridische risico's en potentiële belangenconflicten.

Met het bovenstaande in acht genomen adviseert TNO registratieobjecten 1 en 2a conform de originele besluit en opgestelde catalogus op te nemen in de BRO.

Zonder verder overleg en overeenstemming op de genoemde onderwerpen van zorg, adviseren wij het werk aan de catalogus van registratieobjecten 2b en 2c te pauzeren en deze registratieobjecten niet op te nemen in het gewijzigde Tranche 4 besluit.

Overzicht advies TNO-Geologische Dienst Nederland (tabel 1)

Registratieobject	Bronhouderschap	Data/levering	Advies TNO-GDN
1. Mijnbouwwet-vergunningen	EZK	Data wordt al aan TNO geleverd conform Mijnbouwwet. TNO verzorgt doorlevering aan BRO, link naar NLOG	Boorgatdata is beschikbaar en geschikt voor BRO, dient de "wat, waar, wie" vragen. Opnemen in BRO.
2. Mijnbouwconstructies			
a. Boorgaten, Boortrajecten	EZK	Data wordt al aan TNO geleverd conform Mijnbouwwet. TNO verzorgt doorlevering aan BRO, link naar NLOG	Boorgatdata is beschikbaar en geschikt voor BRO, dient de "wat, waar, wie" vragen. Opnemen in BRO.
b. Mijnkaarten, gangen, schachten - Steenkolen	Provincie Limburg, EZK?	Kaarten steenkoolwinning zijn als scans aanwezig in archief RHCL. Grote vragen over kwaliteit, opgave digitalisering, toegevoegde waarde boven huidige archief. Actuele situatie kan erg verschillen van historische kaarten.	Grote en dure opgave digitalisering, kwaliteit. Maatschappelijke gevoeligheden. Onduidelijk bronhouderschap. Niet opnemen in BRO. Niet-openbaar opnemen in BRO is buiten scope BRO doelstellingen.
b. Mijnkaarten, gangen, schachten - Kalkzandsteen	Gemeenten, Provincie Limburg	Kaarten kalkzandsteenwinning zijn van goede kwaliteit, recentheid. Beperkt ruimtelijk areaal. Zeer klein aantal directe betrokkenen. Informatie voor directe stakeholders reeds inzichtelijk.	Klein gebied, beperkte groep betrokkenen. Kosten versus baten opname in BRO niet in balans. Niet opnemen in BRO. Niet-openbaar opnemen in BRO is buiten scope BRO doelstellingen.
c. Zoutcavernes	EZK, SodM	Data is beperkt beschikbaar bij SodM, digitalisering, standaardisatie en kwaliteitsslag noodzakelijk. Wettelijke grondslag voor publiek maken ontbreekt in de MBW.	Grondslag publiek maken ontbreekt. Niet opnemen in BRO. Niet-openbaar opnemen in BRO is buiten scope BRO doelstellingen.